

Napori za notranji mir Jugoslaviji obnovljeni

Belgrad obljubil koncesije Hrvatim, kar pomeni, da bodo kmalu dobili avtonomijo in reprezentacijo v vladi. Premier Cvetković in dr. Maček se sporazumela glede formiranja notne fronte, da se Jugoslavija zavaruje proti zunanji intervenciji

Belgrad, 19. apr. — Zelja po pri rešitvi hrvatskega problema se je pokazala v Belgradu, da so uradni krogi v Jugoslaviji, če ne bo bilo postavljen notranji mir, obisku premierja Cvetkovića Zagrebu zadnji teden je bilo manjše, da bo dr. Vlado Maček, vodja Hrvatov, odpotoval v petek v Belgrad, kjer bodo pogajanja obnovila. Srbi in nekateri hrvatski Srbi, ki insistirajo da morajo le vladati državo, vsi drugi v gradu upajo, da bo hrvatski problem kmalu rešen.

Zdaj se je izvedelo, da sta se Cvetković in Maček delno sporazumela na sestanku v Zagrebu. Ti sporazumi je v priznanju, da Jugoslaviji velika nevarnost, če notranji spor ne bo kmalu rešen.

Odseku je bila predložena evidenca, da je poleg Benjamina šest drugih članov eksekutivnega odbora Delavske zveze včlanjenih v komunistični stranki in da so vsi že bili kandidati na listi te stranke.

Po protestu, da njegova politična pripadnost ne bi smela biti na rešitvi v zvezi s preiskavo WPA, je Benjamin priznal, da je član komunistične stranke že osemnajst let, da je bil organizator v več krajih in imel odgovorne pozicije v stranki. Trdil je, da komunistična stranka ne propagira strmolavljstva vlade, s silo in da on veruje v demokratsko formo vlade. Ko so mu člani odbora pokazali brošuro, katero je on spisal pred več leti in v kateri je rečeno, da je stavka najučinkovitejše orodje religijne delavcev v boju za zvišanje mezd, je Benjamin dejal, da ima danes drugačne nazore. Benjamin in David Lasser, predsednik Delavske zveze, ki je nastopil pred odsekom v ponedeljek, sta izjavila, da še vedno smatrata pohode brezposelnih v Washington, katere sta že večkrat organizirala, za pravilno postopanje religijne delavcev, ki si hočejo izboljšati svoj položaj.

Benjamin je kot priča izzivalno nastopal pred člani odbora. Očital jim je, da se bolj zanimajo zanj kot člana komunistične stranke nego za druge stvari v zvezi s preiskavo WPA. Namesto da bi se zanimali za vpliv, ki ga ima njegova organizacija pri WPA, naj bi skušali izboljšati WPA. "Ako kongresniki mislijo, da je Delavska zveza prevratna organizacija, bi morali to dokazati in prevzeti za to odgovornost," je rekel Benjamin.

Nacrta proti nedržavljanom predloženi

Springfield, Ill., 19. apr. — Sestnajst zakonskih osnutkov, ki imajo preprečiti uposlavitve nedržavljanov v Illinoisu, je bilo predloženo v državni zbornici. Če bodo načrti sprejeti, bo nedržavljanom odvzeta prilika do dela in poleg tega se bodo morali registrirati pri oblasteh v okrajih, v katerih živijo.

Lindbergh uposlen v vladnem departmentu

Washington, D. C., 19. apr. — Letalec Charles A. Lindbergh, ki se je nedavno vrnil v Ameriko iz Evrope, je bil pozvan v aktivno službo v raziskovalni letalski oddelku vojnega departmanta. To naznanilo je objavil vojni tajnik Harry H. Woodring. Lindbergh je rezervni polkovnik in kot tak se mora pokoriti pozivu vojnega departmanta.

Kongres preiskuje upravo WPA

Tajnik Delavske zveze komunist

Washington, D. C., 19. apr. — Odsek nižje zbornice, kateremu je bila poverjena preiskava administracije WPA, je včeraj izsilil priznanje od Herberta Benjamina, tajnika Delavske zveze, organizacije brezposelnih in religijne delavcev, da je član komunistične stranke. Zveza je predstavnika delavcev, uposlenih pri gradnji religijne projektov, pri kolektivnih pogajanjih.

Odseku je bila predložena evidenca, da je poleg Benjamina šest drugih članov eksekutivnega odbora Delavske zveze včlanjenih v komunistični stranki in da so vsi že bili kandidati na listi te stranke.

Po protestu, da njegova politična pripadnost ne bi smela biti na rešitvi v zvezi s preiskavo WPA, je Benjamin priznal, da je član komunistične stranke že osemnajst let, da je bil organizator v več krajih in imel odgovorne pozicije v stranki. Trdil je, da komunistična stranka ne propagira strmolavljstva vlade, s silo in da on veruje v demokratsko formo vlade. Ko so mu člani odbora pokazali brošuro, katero je on spisal pred več leti in v kateri je rečeno, da je stavka najučinkovitejše orodje religijne delavcev v boju za zvišanje mezd, je Benjamin dejal, da ima danes drugačne nazore. Benjamin in David Lasser, predsednik Delavske zveze, ki je nastopil pred odsekom v ponedeljek, sta izjavila, da še vedno smatrata pohode brezposelnih v Washington, katere sta že večkrat organizirala, za pravilno postopanje religijne delavcev, ki si hočejo izboljšati svoj položaj.

Benjamin je kot priča izzivalno nastopal pred člani odbora. Očital jim je, da se bolj zanimajo zanj kot člana komunistične stranke nego za druge stvari v zvezi s preiskavo WPA. Namesto da bi se zanimali za vpliv, ki ga ima njegova organizacija pri WPA, naj bi skušali izboljšati WPA. "Ako kongresniki mislijo, da je Delavska zveza prevratna organizacija, bi morali to dokazati in prevzeti za to odgovornost," je rekel Benjamin.

Benjamin je kot priča izzivalno nastopal pred člani odbora. Očital jim je, da se bolj zanimajo zanj kot člana komunistične stranke nego za druge stvari v zvezi s preiskavo WPA. Namesto da bi se zanimali za vpliv, ki ga ima njegova organizacija pri WPA, naj bi skušali izboljšati WPA. "Ako kongresniki mislijo, da je Delavska zveza prevratna organizacija, bi morali to dokazati in prevzeti za to odgovornost," je rekel Benjamin.

Nacrta proti nedržavljanom predloženi

Springfield, Ill., 19. apr. — Sestnajst zakonskih osnutkov, ki imajo preprečiti uposlavitve nedržavljanov v Illinoisu, je bilo predloženo v državni zbornici. Če bodo načrti sprejeti, bo nedržavljanom odvzeta prilika do dela in poleg tega se bodo morali registrirati pri oblasteh v okrajih, v katerih živijo.

Lindbergh uposlen v vladnem departmentu

Washington, D. C., 19. apr. — Letalec Charles A. Lindbergh, ki se je nedavno vrnil v Ameriko iz Evrope, je bil pozvan v aktivno službo v raziskovalni letalski oddelku vojnega departmanta. To naznanilo je objavil vojni tajnik Harry H. Woodring. Lindbergh je rezervni polkovnik in kot tak se mora pokoriti pozivu vojnega departmanta.

Amerika mora ostati neutralna!

Opozicija proti vmešavanju v evropske afere

Washington, D. C., 19. apr. — Zahteve, da mora Amerika ostati neutralna in držati roke proč od Evrope, odmevajo v kongresu, odkar je Roosevelt pozval Hitlerja in Mussolinija, naj garantirata desetletni mir in obljubita, da ne bosta ogražala neodvisnosti 31 držav. V senatu se je oglasil senator Walsh, načelnik odbora za mornarične zadeve, s svarilom proti sklepanju zvez med Ameriko in Veliko Britanijo ter Francijo. Njemu so se potem pridružili Henry Ashurst, W. Barbour in več drugih senatorjev.

Ashurst je dejal, da je vojno razpoloženje v Evropi posledica zamotanih problemov, katerih Amerika ne more rešiti. Če bi jih hoteli, bi bil njen trud zaman. "Povedati moramo jasno in odločno, da se Amerika ne bo zapletla v evropsko vojno, ker je javno mnenje proti," je rekel Ashurst.

Uradniki Rooseveltove administracije so zadovoljni z odmevom na predsednikov apel. Ta je ustvaril javno mnenje v prilog miru. Državni tajnik Cordell Hull je v razgovoru s reporterji dejal, da države latinske Amerike in Kanada stojijo za predsednikom Rooseveltom, ki je s svojim apelom prispeval svoj delež za ohranitev svetovnega mira.

Sleparije s potnimi listi odkrite

Odmev Rubenseve afere

New York, 19. apr. — Alexander Smied, čikaški krojač, ki živi na naslovu 2006 Sheffield ave., je v dvorani federalnega sodišča začuden poslušal storijo o svojem potovanju po evropskih državah, ko se je pričela obravnava proti trem osebam na obtožbo, da so izdajale sleparske potne liste. Federalni prosekutor je predložil evidence, da so sleparji rabili imena drugih oseb, mrtvih in živih, ko so izdajali potne liste ljudem, ki so hoteli prikriti svojo identiteto. Smiedovo ime na primer je bilo na pečatu v potnem listu šestintridesetkrat v dveh letih, dasi on sploh ni bil v Evropi.

Imejtelj Smiedovega potnega lista je bil petkrat v Švici, sedemkrat v Nemčiji, devetkrat v Češkoslovaški, desetkrat v Jugoslaviji, štirikrat v Avstriji in enkrat v Franciji. Smied je pred sodiščem izjavil, da je prišel v Ameriko l. 1921 in da je bil vsa ta leta tu.

Identiteta moža, ki si je prisvojil Smiedovo ime, je bila sugestirana, ko je tožiteljstvo predložilo aplikacijo za potni list, katero je vžila ženska po imenu Mary Smied in v kateri je bilo rečeno, da hoče obiskati svojega moža Alexandra v Pragi.

Mary Smied, pravi tožitelj, je bilo ime, katerega si je osvojila Ruth Rubens, ki je bila zaeno s svojim možem aretirana v Moskvi l. 1937 na obtožbo špionaže. Ameriške avtoritete še niso dobile pojasnila od sovjetske vlade, kaj se je zgodilo s to dvojico po aretaciji.

Požar poškodoval francoski parnik

Škoda znaša stotisoče dolarjev

Havre, Francija, 19. apr. — Požar, ki je izbruhnil danes zjutraj na parniku Paris, je povzročil škodo \$650,000 in zahteval eno žrtev. Ogenj je nastal v pekarni in se hitro razširil po vsem parniku, ko je imel odpluti proti New Yorku. Vrhnji krov je bil popolnoma uničen in mnogi pravijo, da ga ne bodo mogli več popraviti.

Castniki, ki slutijo, da je požar posledica sabotaže, so zaslišali nekega italijanskega mornarja. Načelnik varnostne divizije Sourdille je postal žrtev požara. Na parniku je bilo več umetnin za svetovno razstavo v New Yorku. Dve sloviti sliki iz pariškega muzeja, katerih vrednost cenijo na \$300,000, sta bili rešeni.

Več sto potnikov si je zagotovilo prostor na parniku, da jih odpelje v Ameriko, ker jih je politična napetost v Evropi alarmirala. Na parniku je prostora za 3200 potnikov in 664 članov moštva.

Požari na francoskih parnikih so postali običajni. Parnik Lafayette je zgorel v Havru v maju preteklega leta in nekaj dni pozneje je neki mornar zanetil ogenj na parniku Champlain, ki pa so ga hitro pogasili.

Intervencija v rudarskih pogajanjih

Izjava posredovalca delavskega departmanta

New York, 19. apr. — Delavska tajnica je sinoči posegla v pogajanja med reprezentanti rudarske unije UMWA in operatorji, ki se ne morejo zediniti glede sklenitve nove pogodbe, ki naj bi nadomestila ono, katere veljavnost je potekla 1. aprila. Intervencija je sledila, ko je James J. Dewey, član spravnega odbora delavskega departmanta, izjavil, da sta ga obe grupi sprejeli za posredovalca. Izjava je presenetila reprezentante unije in operatorje, čeprav sta obe grupi konferirali z Deweyjem.

Delavska tajnica je včeraj poslala v New York dr. J. R. Steelmana, direktorja spravnega biroja, da skupno z Deweyjem konferira z voditelji unije in operatorji. Včeraj so voditelji unije konferirali tudi s predstavniki operatorjev na polju trdega premoga glede sklenitve nove pogodbe. Veljavnost sedanje, ki krije okrog 125,000 rudarjev na antracitu, poteče 30. aprila.

John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, je zapretil z oklicem stavke, če bodo operatorji še nadalje ovirali pogajanja glede sklenitve nove pogodbe. Unija vztraja pri svoji zahtevi, da je treba zvišati meze in skrajšati delovni teden na trideset ur. To zahtevo je včeraj ponovno predložil operatorjem Thomas Kennedy, tajnik blagajnik unije.

Ogrska gonja proti židom

Budimpešta, 19. apr. — Zakonodajla, ki ima omejiti udeležitev židov v poklicih in trgovinah na šest odstotkov, je bila sprejeta v višji državni zbornici. Načrt je bil potem poslan v nižjo zbornico, kjer bo sprejet že ta teden.

Zbornični odsek odobril mezdni načrt

Springfield, Ill., 19. apr. — Justični odsek nižje državne zbornice je včeraj odobril tri zakonske načrte, med temi enega, ki določa raztegnitev zakona minimalne mezd tako, da bo kril tudi hišne služabnice in služabnike.

HITLER SKUŠA DOBITI TURČIJO NA SVOJO STRAN

Von Papen imenovan za poslanika

GROF CIANO ODPOTOVAL V BERLIN

Berlin, 19. apr. — Diktator Hitler se je včeraj vrnil v Berlin s kislim obrazom in to vzbudilo velikim pripravam v zvezi s proslavami, ki se bodo vršile njemu v počast po vsej Nemčiji, ko bo praznoval v svoj petdeseti rojstni dan. Takoj po vrnitvi je Hitler pozval v svoj urad Franza von Papena in ga imenoval za poslanika v Turčiji. To dejstvo smatrajo za zvit diplomatičen maneuver, ki naj bi potegnil Turčijo na Hitlerjevo stran in preprečil njeno pridružitve Veliki Britaniji in Franciji, ki hoče obdati nacizsko Nemčijo s sovražniki.

Von Papen je ugodil pot za priključitev Avstrije k Nemčiji. On je bil zadnji nemški poslanik na Dunaju pred Hitlerjevo okupacijo te države. V času svetovne vojne je bil vojaški ataše v nemškem poslanstvu v Washingtonu.

Hitler se je vrnil v Berlin dan prej kot je bilo prvotno naznanjeno. Svoje ministre in pomočnike je takoj po povratku pozval, naj zberejo potrebni material in statistične podatke, na katerih podlagi bo odgovoril predsedniku Rooseveltu na apel za desetletni mir, ki ga je naslovil Nemčiji in Italiji. Hitler bo odgovoril Rooseveltu 28. aprila, ko se sestane nemški parlament v svojem zasedanju.

Grof Galeazzo Ciano, italijanski zunanji minister in Mussolinijev zet, je na poti v Berlin, kamor bo prišel jutri in kjer se bo udeležil proslav Hitlerjevega rojstnega dne. V Berlin pridejo tudi drugi italijanski državniški, med temi maršal Italo Balbo, guverner Libije, italijanske kolonije v Afriki.

Nekateri krogi pravijo, da bo Hitler zahteval od Amerike važne ekonomske koncesije za garancijo miru v smislu Rooseveltovega apela.

Nemška bojna mornarica, sestojeca iz dveh bojnih ladij, šestih rušilcev, dveh križark, petnajstih podmornic in več drugih ladij, je včeraj odrinila iz Wilhelmshavena proti španekemu obrežju, kjer bo imela manevre. V Berlinu pravijo, da bodo manevri trajali en mesec.

Mussolinijeva vlada snubi Ogrsko

Madžarski diplomatje v Rimu

Rim, 19. apr. — Mussolini in ogrski državniki so se včeraj sestali na konferenci, katere glavni cilj je udržitve zveze med Ogrsko in osjo Rim-Berlin v slučaju izbruha vojne.

Ogrski premier Teleki in zunanji minister Csaky bosta po razgovorih v Rimu odpotovala v Berlin, kjer bosta konferirala s Hitlerjem. Fašisti trdijo, da je bila tesna zveza med osjo Rim-Berlin in Ogrsko že ustvarjena, ko je slednja podpisala protikomunistični pakt. Chamberlainovo garancijo Rumuniji, da ji bo pomagala, če bo njena neodvisnost ogrožena, je poglala Ogrsko v tesnejšo zvezo z Rimom in Berlinom. Ogrska zahteva od Rumunije vrnitev Transilvanije, katero je izgubila po svetovni vojni.

Ogrski diplomatje so bili sinoči gostje italijanskega kralja na banketu, ki jim je bil prirejen v počast. Premier Teleki je v svojem govoru na banketu izjavil, da bo Ogrska ostala zvesta osi Rim-Berlin, da obedičuje

Domače vesti

Poroča na Elyju
Ely, Minn. — Zadnje dni sta bila tu poročena George Hočev var in Frances Seliskar. Zenin je podpredsednik društva št. 268 SNPJ. Obilo sreče!

Nov grob na zapadu
Canon City, Colo. — Pred kratkim je tu umrl Anton Kostelc, star 69 let in doma iz Repčev pri Lipoglavu. Tu zapuša brata, v starem kraju pa sina.

Nov grob v Chicagu
Chicago. — Dne 16. aprila je naglo umrla Emilija Banko, stara 55 let in doma iz Ljubljane. Tu zapuša sina in šest hčera.

Novice iz Pennsilvanije
Johnstown, Pa. — Dne 15. t. m. je skočil s cemaughskega mosta v reko Anton Gustinčič, star 59 let in rojen v Prelošah pri Ilirski Bistrici na Primorskem. Njegovo truplo so potem našli kakšne pol milje proč od mosta. Bil je samaki in dolga leta je delal v jamah v Pennsilvaniji. V starem kraju zapuša 83-letnega očeta in sestro, ni pa znano, če je imel kaj sorodnikov v Ameriki. Bil je član društva 168 SNPJ. — Istega dne je tu umrla Ivanka Semčič, roj. Mohorčič, stara 52 let in doma iz Sežane. Bila je dvakrat omožena; prvič je bila žena Franke Merliaka, ki se je pred več leti smrtno ponesrečil v rovu, nakar je vzela Antona Semčiča, ki je tudi že mrtev deset let. Bila je članica društva 44 SNPJ dolgo let in zapuša šest otrok v starosti 10-27 let.

— Dne 14. t. m. je pa umrla Mary Martinčič, roj. Pleševič, stara 42 let in rojena v Johnstownu. Zapuša moža in štiri otroke. Bila je članica JSKJ in menda tudi SNPJ. — John Glavač se je pri delu poškodoval in odpeljal so ga v bolnišnico.

Nov grob v Ohlu
New Philadelphia, O. — Dne 29. marca je tu po kratki bolezni umrl Raymond Siftar, star 63 let in doma iz Medmurga. Trinajst let je bil član društva 484 SNPJ in pokopan je bil 1. aprila v Lorainu, O. Tu zapuša žena in druge sorodnike.

Član v bolnišnici
St. Mary's, Pa. — Louis Ban, blagajnik društva 581 SNPJ, se nahaja v bolnišnici, v kateri se je moral podvreči operaciji na herniji. Člani mu žele hitrega okrevanja.

Clevelandske vesti
Cleveland. — Dne 17. t. m. je pri delu v tovarni naglo zbolel Frank Sraj, star 33 let in rojen tu. Odvedli so ga v bolnišnico, kjer je takoj umrl. Zapuša žena, dva otroka in tri brate, v stari domovini pa očeta in sestro. — V Collinwoodu je avto povozil 14-letno Florence Rovšek. Težko poškodovano so odpeljali v bolnišnico.

Nečak Rooseveltove žene se ubil

Mexico City, 19. apr. — Daniel S. Roosevelt, star 21 let in nečak žene predsednika Združenih držav, ter Peter Ramsey sta se včera ubila, ko je letalo, v katerem sta se vozila, tresčilo na tla v gorovju v mehiški državi Puebla in se razbilo.

Vatikanska kritika Rooseveltovega apela

Vatikanako mesto, 19. apr. — Osservatore Romano, glasilo Vatikana, piše, da je Rooseveltov mirovni apel, katerega je naslovil Mussoliniju in Hitlerju, povečal, ne zmanjšal, mednarodno napetost, ker je bil sovražno sprejet v Rimu in Berlinu.

Mussolinija in mu je hvaležen, ker podpira ogrske zahteve revizije mej.

Včeraj je bilo naznanjeno v Rimu, da bo jugoslovanski zunanji minister obiskal grofa Ciana, italijanskega zunanjega ministra, v Benetkah prihodnji teden.

UTRJEVANJE BLOKA PROTI NEMČIJI IN ITALIJI

Razgovori med Moskvo in Londonom se nadaljujejo

FAŠISTIČNA OKUPACIJA PORTUGALSKE?

London, 19. apr. — Velika Britanija in Francija se silno trudita, da pridobita Turčijo in Bolzarijo, zaveznici Nemčije v svetovni vojni, v svoj blok, ki ima ustaviti Hitlerjevo in Mussolinijevo agresijo v Evropi. Uspeh angleško-francoskih naporov zavisi v prvi vrsti od izida pogajanj, ki se vršijo v Londonu, Moskvi in Sofiji. Dokler ne bo izid znan, ne bo premier Chamberlain naznanil dogovora s Turčijo.

Premier je včeraj izjavil v parlamentu, da se razgovori s sovjetsko vlado nadaljujejo. Da je rekel, da je Velika Britanija z zadovoljstvom sprejela Rooseveltov apel za desetletni mir, naslovljen Nemčiji in Italiji. Apel je ponovno demonstriral potrebo tesnejše militaristične kooperacije med Anglijo, Francijo in drugimi državami, ki tvorijo fronto proti Nemčiji in Italiji.

Chamberlain je na vprašanje nekega poslanca odgovoril, da se on zanima za neodvisnost Holandske, Danske in Švice, ni pa povedal, ali bo Velika Britanija prisločila na pomoč tem državam, če bo njih neodvisnost v nevarnosti. Vojni minister je pozneje priznal, da je večje število angleških vojakov odrinilo iz Palestine v Egipt.

London, 19. apr. — Vladni krogi pozorno opazujejo razvoj dogodkov na Portugalskem, odkar so pričela prihajati poročila o aktivnostih Hitlerjevih agentov v Španiji. Ti so na delu med fašisti (fašisti), dominantno silo v španski politiki, da jih pridobijo za idejo enotnosti vsega španskega polotoka. Falangisti imajo mnogo pristavev na Portugalskem, ki vodijo ofenzivo proti predsedniku Salazarju, da ga strmolavijo s oboroženo silo Španije, Nemčije in Italije. Ako se bo to zgodilo, bo Nemčija pograbila portugalske kolonije v Afriki, Velika Britanija pa bi izgubila važne pomorske baze, kar bi bilo v korist Italiji.

Zbiranje španskih čet ob Tangierju

Francoske avtoritete alarmirane

Tangier, 19. apr. — Francoske oblasti v Rabatu, francoski Maroko, so vznemirjene zaradi koncentracije španskih maoških čet ob Tangierju, mednarodni coni. Okrog 60,000 vojakov, ki so se vrnili iz Španije po končani civilni vojni, je zbranih v bližini Tangierja.

Pariz, 19. apr. — Francoska vlada je dobila zagotovilo od generala Franca, načelnika fašistične Španije, da gibanje španskega in maroškega vojaštva v Maroku ni naperjeno proti Franciji in Veliki Britaniji.

Jose Felix Lequiere, francoski poslanik v Parizu, je včeraj obiskal francoskega zunanjega ministra Bonnetta in mu pojasnil, da je zbiranje vojaštva pri Tangierju le posledica povojne demobilizacije.

Neko poročilo javlja koncentracijo španskih čet v mestu La Linea, na drugi strani meje pri Gibraltarju. Vojaštvo je despoletja po militaristični paradi v Ševilli, v kateri so fašisti proslavljali zmago nad španskimi republikanci.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODNEGA
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naslovna na Edinosti drzave (vrem. Chicago) in Kanada
\$2.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago
in Cleveland \$2.50 na leto, \$1.75 na pol leta; na Los Angeles
\$3.00.Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$2.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.Čene objav in štampa: — Poslilci dopisov in naslovi
glasila ne smejo biti. Poslilci dopisov in naslovi
glasila ne smejo biti. Poslilci dopisov in naslovi
glasila ne smejo biti.Advertising rates on agreement: — Manuscripts of communica-
tions and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsa, kar ima slika s kletko

PROSVETA
3637-49 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi na primer (July 31, 1938), poleg vsakega
članka na vsaki strani, da vam je s tem dokumentom poslano
ročno. Poslovite se pravilno, da se vam list ne vrne.

138

Rooseveltovo apel

Predsednik Roosevelt je spet apeliral na Hitlerja in Mussolinija, naj sprejmeta mir vsaj za deset let, med tem naj se pa vrši konferenca vseh prizadetih držav, na kateri naj se rešijo vsa ekonomska in druga sporna vprašanja.

Odmevi iz Evrope dokazujejo, da Hitler in Mussolini ne bosta sprejela tega predloga. V Nemčiji in Italiji se norčujejo iz Roosevelta in njegovega načrta.

Kaj je bil Rooseveltovo motiv za ta apel? Saj je Roosevelt lahko prepričan, da edinole sila more ustaviti pobesnele fašiste na njihovem razbojniškem pohodu. Ali je bil apel za desetletni mir le poteza, kateri sledi drugačna akcija, ki jo opraviči odklonitev apela iz Berlina in Rima?

Roosevelt je vsekakor proti temu, da bi se Združene države zapletle v drugo evropsko vojno. Vprašanje pa je, kako to preprečiti. Roosevelt je menda mnenja, da se to lahko prepreči, ako se sploh prepreči vsaka vojna, katere bi potegnila Ameriko vase.

Roosevelt ve, kar kaže Gallupova anketa, da je ogromna večina ameriškega ljudstva odločno proti vsakemu obojenemu sodelovanju Amerike v Evropi — obenem je pa ta ogromna večina za ameriško pomoč Angliji in Franciji, če se zapleteta v vojno s Hitlerjem in Mussolinijem. Kakšna naj bo ta pomoč?

To bo Roosevelt gotovo povedal potem, ko Hitler in Mussolini zavrzeta njegov apel za mir. Resnica je, da Združene države lahko pomagajo do zmage Angliji in Franciji brez vojaške pomoči; pomagajo lahko ekonomsko in finančno, na drugi strani pa lahko zadajo silen udarec Nemčiji, Italiji in njunim zaveznikom s totalnim bojkotom. In to bodo Združene države gotovo storile, če pride kmalu do splošne vojne v Evropi.

Kaj bo z Jugoslavijo?

Najnovejša vest iz Zagreba se glasi, da so pogajanja med Hrvati in belgrijsko vlado padla v vodo. Vlada sicer še ni obupala, toda situacija v Jugoslaviji je postala zelo kritična. Poloma v pogajanjih pa ni zakrivil dr. Maček, vodja hrvaških avtonomistov, temveč — razkol med Hrvati samimi. V Mačkovi stranki so namreč močni mladi nacionalisti, nekakšni hrvaški fašisti, ki nečejo nič slišati o sporazumu s Srbi in kokerirajo s Hitlerjem. Vse kaže, da dr. Maček ne more več kontrolirati tega elementa, ki lahko provocira krizo in privabi "zaščito" Hitlerja ali Mussolinija ali obeh.

Takšna je situacija v tem trenutku. Da gornja vest ni samo raca, dokazuje dejstvo, da se pogajanja med Hrvati in vlado vlečejo že tri tedne brez kakšnega rezultata.

Med tem pa krožijo po ameriškem tisku fantastične reči glede Jugoslavije. Namreč da je Mussolini ponudil Jugoslaviji garancije za njeno severno mejo! Glede meje na jugu, zlasti glede Dalmacije, seveda ni dal Mussolini nobenih garancij. . . . To je kajpada debela raca. Kako more Mussolini nekaj garantirati Jugoslaviji brez Hitlerja? In če se je italijanski diktator sporazumel s Hitlerjem, kako si bosta razdelila Jugoslavijo, so "garancije za severno mejo" velik bluff.

Trenutno vse kaže, da Jugoslavija niha med Hitlerjevimi potezami na severu in Mussolinijevimi potezami na jugu — in v tem grozljivem "ravnotežju" lahko še diha nekaj časa navidezno nevtralna, faktično pa na razpolago obema diktatorjema, da jo lahko zmeljeta, kadarkoli pride potreba.

Komentarji v ameriškem tisku štejejo Jugoslavijo med "sintetične" države, ki so bile posilji zmašene skupaj; za dokaz navajajo rebelne Hrvate, kakor navajajo za primer bivše Čehoslovake rebelne Slovence.

Značilno pa je to: dr. Beneš, bivši predsednik uničene čehoslovake republike, je zadnje dni rekel v nekem privatnem razgovoru, da "zdaj ni več vprašanja svobode za Čehe, Slovence in druge male narode v Evropi, temveč danes je v sprednjem vprašanje svobodne Evrope, svobodne evropske zveze."

Dr. Beneš je prepričan, da je splošna vojna v Evropi neizogibna "in prvi pogoj je, da zmaga demokratične sile v tej vojni, nato pa (Dalje v zadnji koloni.)

Glasovi iz naselbin

Svetovne homotije

Pittsburgh, Pa. — Januarskega dneva leta 1906 smo učenci meščanske šole na Vrtaci v Ljubljani zamišljeno motrili in premislili razdalje med Dunajem in obmejnimi mesti na zemljevidu tedaj močnega države Avstrije. Grobi glas učitelja Jagra je prekinil molk, rekel je: "Budala, dobro si ogledajte obmejne poljane naše države, kjer bodo tekmo časa, mogoče že čez par let, na njih pobirali vaše kosti, ki bodo razdrobljene in raznesene od ruskih in italijanskih granat, kakor da bi jih pomladni veter raznesel." Zal, da možovo prerokovanje se je skoro do pičice uresničilo, ako ravno je bil profesor Jager poznan kot vedno pijani profesor.

Leta 1914 pa je moj ljudskošolski učitelj Kifre izustil naslednje besede: "Da, vojna je povedana. Komu? Našim bratom Srbom." Za te nepremišljene izgovorjene besede je bil petdesetletni moj poznan v zakope. Ker ni mogel prenašati naporov, je bil poslan v zapore in prestal je tri in pol leta temnice, od koder so ga popolnoma slepega rešili Srbi po zasedbi leta 1919. Ta dogodek mi je mož povedal sam leta 1928.

Istega leta v Pragi pa mi je rekel moj svak: "Obstoječe česke republike je odvisen od volje angleških lordov. Čehoslovakija je oarje Evrope; ako to oarje more ostati nevtralna, je vsaka večja vojna v Evropi nemogoča. Ako pa imperialistični svet hoče vojno, se mora Čehoslovakija priključiti nemškemu imperiju." To nalogo sta izpolnila Chamberlain in katoliški duhoven madžarsko slovaški Tiso. Tako ima sedaj evropski imperializem proste roke za nov svetovni pokol.

Svak je nadaljeval: "Po preprčanju imperialistov pa je potrebno uničiti ljudsko voljo in samoodločevanje narodov za imperialistični obstoj. Zakaj Rusija je danes preveč jasen dokaz napredka in blagor ljudstev in svetovnega miru, kar pa imperializem ne more prebiti. In zato jo hoče za vsako ceno uničiti." (Pripomniti moram, da svaki in preprosti delavski češki komunist, ampak stavni inženir in izvršil je svoje študije na praški tehniki.)

Tem imperialističnim nazorom se je pred trem leti pridružil tudi general Franko, katerega z malo izjemo z Rimom vred podpira vsa katoliška duhovščina, ki upa, da bo s Frankovo pomočjo zopet pridobila nazaj srednjeveške predprave in zato odobrava ta fašistični pokol.

Razumevati pa moramo, da je nacijski imperializem bolj usmerjen na sredozemsko morje, kjer mu je odprta pot v širni svet, kot pa proti vzhodu. Kljub temu pa ne smemo prezreti nevarnosti, ki preti slovenskim narodom, in pomoči, ki jo potrebujejo Čehi in Slovaki. Prav sedaj

Čehi in Slovaki sklieujejo velike shode in čehoslovaški kongres v Washingtonu ter pozivajo ostale Slovence, naj se jim pridružijo, da se sklče tudi vseslovaški kongres in vzpostavi češka republika, osrče Slovanov.

Tristo let češke sužnosti pod nemškimi habsburškimi imperijem in dvajset let demokratične republike ni strlo Čehov in njih narodne zavesti, ampak jih je le utrdilo v boju za vseslovaško neodvisnost; za ohranitev slovaške kulture, demokracije in svetovnega miru. To je tudi namen vseslovaškega kongresa: združenje vseh Slovanov proti fašističnim in nacijskim imperialističnim naklepom. Ne pa da bi slovaški narodi še nadalje capljali za Tisovci, Stojadinovci in Korošci, katerih se ne manjka tudi med ameriškimi Slovinci. Ključ na vseslovaški kongres je ključ naših praočtov za slovaško neodvisnost, demokracijo in ohranitev slovaške kulture in rešitev izpod nacijskega imperialističnega jarma. Nahajamo se v kritičnih trenutkih in ne vemo, kje in kedaj bo izbruhnil požar. Ali bo našel nas pripravljene, da ga pogasimo in rešimo, kar je slovaškega in demokratičnega? F. C. Starinar, 118.

Odgovor tajnici društva 207

Butte, Mont. — Ne bom pisal o delavskih razmerah, kdaj se bo kateri fudnik odprl, kdaj zaprl. Tega mi delavci, ki kopljejo rudo, ne vemo, dokler ne vidimo v kakšnem lokalnem listu.

Zadnjič sem čital v Prosveti, da je prejšnji predsednik napadel umrlega tajnika društva 207 SNPJ na unijski seji. To ne more biti resnica, ker prejšnji tajnik ni hodil na unijske seje. Bil sem jaz tisti, ki ga je vprašal: "Ne pa napadel — na društveni seji, če je možak in ali ne misli, da mi ne vemo, kaj je on dal v lokalni list. Star pregovor pravi, da resnica strašno peče."

Dopisnica tudi piše: "Drugi član, kateremu je bil pokojni član v peti, se je ustavil na vsakem voglu v mestu in marsikomu govoril: 'Jenikarka dela, on pa podoro vleče pri dveh društvih.'" Do sedaj nisem vedel, da hodim v spanju, ker drugače, radi mojega dela, nikakor ne morem obiskati vseh vogalov v Buttu, ker lihi je nad tisoč.

Kar se njenega pokojnega soproga tiče, naj rečem, da se mi je vedno smilil. Bil je mučenik in ni bil deležen nobenega usmiljenja. Voziti je moral kot star konj. Ona se gotovo spominja, ko smo se pogovarjali o njegovi bolezni in smo nekateri trdili, da ma "miner's con", je ona rekla: 'Bog vari kaj takega njemu reči, ker on o tem ne mara nič slišati.'

Prav gotovo je mnogo članov in članic, ki bi radi vedeli, kaj je bil pravi vzrok, da ni bilo pravega sporazuma pri društvu 207. Ako bi bila jaz in prejšnji pred-

sednik hotela trditi, kar je ona hotela, potem bi bilo seveda veselje. Kar se drugega članstva tiče, bi je to ne brigalo.

Potem piše, v kakšnem stanju smo prišli po prestopne liste. Ne vem, kaj hoče s tem povedati. Se nikdar nisem vprašal tega ali onega, v kakšnem stanju je. Ako hoče reči, da smo bili vinjeni, ni uganila. Prišli smo v hišo vsak zase ali drug za drugim in vprašali za prestopne liste. Videli smo, da se je njen mož hotel šaliti ali "špikati", dokler ni ona rekla, naj bo tiho in nastala je res tihota. Druga je ni bilo slišati kot dranje peresa po papirju. Dobili smo prestopne liste in šli ven. Mislil sem si, koliko sva se jaz in prej omenjeni predsednik trudila za društvo 207, potem pa ni bilo drugače, kot da smo vzeli prestopne liste. Toda počutili smo se proste. Nič več ne bo krojanja in ščipanja. Sedaj smo pri društvu Montana Stars.

Frank Farman, 730.

Pripomba uredništva: Prosimo vse prizadete člane in članice, naj poravnajo svoje spore in osebne doma, kajti ostalo članstvo po Ameriki se ne zanima, kaj imajo prizadeti med seboj. Posebno pa opozarjamo prizadete, naj ne opravljajo pokojnih članov, ki se sami ne morejo več braniti.

Ples zadružne mladine

Waukegan, Ill. — Sezona plesov in drugih priredb v dvoranah gre h kraju in treba bo skrbeti za priredbe zunaj. Ker pa naš mladinski zadružni odtok (North Chicago Coop. Youth League) ne računa na kakšno večjo priredbo v prosti naravi, priredi ples v spodnji dvorani SND v soboto zvečer dne 22. aprila. Ples bo na čisto starokrajski način. Zato tudi pričakujemo, da se bodo tudi starejši zadružarji udeležili te zabave v obilnem številu. Vstopnice nam grede dobro izpod rok, zato se torej ne bojte, da vam bo dolgčas. Dve osebi ženskega in ena moškega spola bodo osrečene z vhodnimi nagradami. Vstopnine 25c. Vabi, Odbor.

Seja federacije zapadne Penne Sygan, Pa. — Seja federacije SNPJ zapadne Penne se vrši prihodnjo nedeljo, 23. aprila, pričetek ob 10. dop. v Sbrakem domu v McKees Rocks. Skoraj smo jo pozabili oglašati. Seveda naš tajnik ima največ dela z njo. Upam, da je obvestil vsa društva, če pred enim mesecem, da so izvolila zastopnike in jim dala navodila za federacijsko sejo.

Federacije so dobrega pomena za vse članstvo in jednoto, dasi se še danes nekateri ne zanimajo dosti za njih delovanje. Tudi na prihodnji seji naše federacije bodo važne točke na dnevnem redu, predvsem kampanja za nove člane in praznovanje dneva SNPJ in jednotinega jubileja v zapadni Penni, ki se bo vršilo na 25. junija v Sobašnikovem parku v Clairtonu. Gotovo je, da se moramo že sedaj pripravljati, da bo tudi četrto letno praznovanje uspešno za obe federaciji in posamezna društva v zapadni Penni. Torej je potrebno, da se udeležimo prihodnje seje federacije v McKees Rocks v čim večjem številu.

Lorenz Kaučic, blagajnik.

Vreme na St. Clairju in Prvi maj

Cleveland, Ohio. — V sredo, 12. aprila, je bilo pri nas tako vreme, kot da bi ga sam Stalin poslal iz Sibirie Ameriki, ki je tako zvesto stala "nevtralna" v španski civilni vojni in s tako nagladi priznala fašistični režim. To hitro priznanje fašističnega režima je pa menda prišlo na priključno strastno razgretih sentelarskih fašističnih firarjev, ki imajo zvezo tudi z japonskim poslaništvom in njihovo glasilo zahajajo v vse dele sveta. Burja je tako močno pihala, da so klubovi frčali po zraku in snežilo je kar od zemlje navzgor, to se pravi, da ga je burja pobirala in ga je po svoji volji nosila na vse strani. Ker se že dobi Stalina in ruski komunizem za vse mogoče in nemogoče stvari, ki ne ugaajo našim sentelarskim firarjem, mora biti tudi Stalin kriv temu bedastemu vremenu. Jaz predlagam, da mu pošljemo protestno resolucijo, ki naj bo datirana 4. julija, ker to ni pravilno, da bi zaradi grehov drugih morali prezebatvi tudi tisti, ki nismo nič krivi. Kdo podpisuje?

Nekega dne sta bila na počitnicah belgijski kralj in nemški

Fred H. Brown, federalni kontrolor.

firar Hitler ob reki Reni. Lovila sta ribe vsak na svoji strani reke. Belgijski kralj je imel srečo in je ujel že lepo število rib, Hitler pa nobene. Hitler ga opazuje in končno ga vpraša: Kako to, da je on že ujel toliko rib, on pa ne more nobene? In kralj mu odgovori: Na tej strani reke ni prepovedano odpirati ust, na vaši pa! Kako se je Hitler počutil po tem odgovoru, poročilo ne pove.

Prvi maj — praznik svetovnega proletariata se bliža. Delavci v fašističnih državah ga bodo proslavljali v mislih, da jim nekega dne prinese zarjo svobode — ko bo tiran poteptan! S srcem in dušo bodo po fašizmu zasluženi delavci ob proslavi Prvega maja pri nas in z nami demonstrirali delavsko solidarnost, s katero bo nekega dne svetovni proletarijat raztrgal verige in zdrobil okove, ki ga oklepajo, in proglasil mir, svobodo in industrijsko demokracijo po širni zemlji. Takrat bodo tirani poteptani. Po širni zemlji bo zaorila Internacionalna, pesem svetovnega proletariata!

Clevelanski slov. soc. klubi in jevski zbor Zarja bodo proslavljali delavski praznik v nedeljo 30. aprila v Narodnem domu na St. Clair ave. Pričetek ob treh popoldne. Program bo zelo bogat. Pevske točke bo proizvajal zbor Zarja skupno, v oktetu, duetu in solospelih. Nastopilo bo tudi več orkestrskih in češkega pevskega zbora Vojana. Glavni govornik bo pa Etbin Kristan. Mladina ob zboru Zarje bo pa dala na oder enodejanko "V nebesih in na zemlji".

Par besed o naši mladini. Ker je tako v splošnem poudarja, da v tukaj rojeno mladino ne bo nič in da se ne zanima za naše ustanove itd., moram konstatirati, da pri zboru Zarji imamo lepo število mladine, ki se zanima za vsakdanje probleme, za naše ustanove in v splošnem za resne stvari. Na nas je ležeče, da ji damo spodbudo in pomnožimo voljo v nadaljevanju tega dela. To pa storimo s tem, da s svojo navzočnostjo pokažemo, da cenimo in odobravamo njih delovanje v naših kulturnih in delavskih ustanovah.

Napolnimo auditorij Narodnega doma v nedeljo, 30. aprila, s svojo navzočnostjo. Manifestirajmo delavsko solidarnost za boljše bodočnost delavskega razreda. Kjer ne bo vzrokov za vojne, ne bo diktatorjev in ne mizerije. Kjer bo vladal sporazum in mir med narodi, svoboda, sigurnost in prava demokracija.

Ker vladajo slabe delavske razmere in da se da vsakemu prilika, da se udeleži proslave delavskega praznika in da na ta dan dobi tudi v polni meri duševnega užitka, se je določilo zelo majhno vstopnino, in sicer, če kupite vstopnico v predprodaji, kar tudi priporočam, je cena samo 25 centov. Pri blagajni na dan prireditve bo pa 40 centov. Nabavite si vstopnice v predprodaji in pridite v mašem številu! Živel Prvi maj! Živela delavska solidarnost!

Louis Zorko, 126.

Kampanja za Cankarjev Glasnik

Cleveland. — Kampanja za Cankarjev Glasnik se bo zaključila ob koncu maja, torej se bomo koncu. Uspeh je bil do sedaj še precej ugoden, ne pa toliko, kakor bi moral biti. Vzrok je seveda brezposelnost in na majhen zaslužek onih, ki še delajo. Kljub temu moramo vztrajati in iti naprej, da dobimo čim več naročnikov za to vzgojevalno revijo. Ne gre pa samo za naročnike; gre tudi za to, da se dobi čim več (Dalje na 4. strani.)

Presenečenja teh dni

Ivan Molek

Svobodni miselnostna revija "Cas"

Vse to, kar sem omenil v prvem članku Keržetovem svobodni miselnosti pisanju v Glasilu SNPJ, je moral br. Kerže korenito pozabiti — drugače bi ne bil zapisal pred nekaj dnevi v G. N., da je "Prosveta začela pred par leti propagando o svobodni miselnosti." Prosveta nadaljevanje istega Glasila SNPJ, ki ga Kerže urejeval od leta 1908 do sredine leta 1910 — in čim je Jože Zavertnik zasedel njegovo mesto v uredništvu, se je propaganda svobodne misli v Glasilu SNPJ, katero je že prej imel br. Kerže — povečala.

Propaganda svobodne misli v Glasilu SNPJ traja nepretrgoma že do malega trideset let. Br. Kerže! Edino totalen slepec bi mogel nasprotno. Izjema bi bil le nekdo, ki je v sloveško pozabljen — in to je br. Frank Kerže. Br. Keržu je treba tudi poklicati v zmina, da niti prvotno Glasilo — in to gre za mu v kredit — niti poznejša Prosveta nista kdaj posnemala taktike Glasla Svobode, in polemiziranja v znamenju farših kulturno Zoper nizkoten boj te vrste ni samo br. Kerže smo tudi mi. Odkar sem pri Prosveti — tri in dvajseto leto — stojim na stališču, ima tudi duhoven pravico do ljubezni in do pridobi na dostojen način, ni to noben zlo in še manj kakšen greh.

Vrnimo se h Keržetovemu dobrem delu prid. svobodni misli. Ko je br. Kerže leta 1910 odložil uredništvo Glasila SNPJ, se je posvetil privatnemu časnikařtvu. Najprej je poslal z Našim gospodarjem in ko je ta prenehal je po odmoru poldruga leta ustanovil še sloveno in poučno revijo Cas. To je bila dolga revija — docela svobodni miselnostna revija v vsem smislu. Magazin Cas smo mu dragega priporočali v Glasilu SNPJ in kasneje v Prosveti; če bi ne bil svobodni miselnostni magazin, ga gotovo ne bili priporočili. Na ta način Kerže črpal svoje naročnike večinoma iz stava SNPJ. Razume se, da je rad vzel nasebino tudi od katolika — toda ali je br. Kerže pazil, da ne užali svojega katoliškega naročnika? Tega ni nikdar povedal in nikdar kazal!

Baš narobe — navdušeno je v prozi in v zih karikiral katoliške svetnike in krščanske dogme in jaz sam sem mu pomagal in br. Kerže je z veseljem vse objavil! Kako to, da takrat ni nič bal za prepričanja katoliških jakov? Čudno vprašanje! Kaj se bo bal, o njegov Cas naročali je naši svobodni miselnostni rojaki, ki jih je on sam pomagal vzgojiti! Katoliških fanatikov ni imel med svojimi naročniki in tudi reflektiral ni nanje.

Največje izobraževalno delo v njegovem su so pa bile serije člankov o evoluciji človeka in človeka. To naglašam posebej, ker Kerže zdaj dela vtis, kakor da je razlagal evolucije v Prosveti nekakšno zmoto (in njegovem bi bil razvoj človeka še danes v noma le kup teorij ali golih domnev!) in "katoliške člane." Pred dvajsetimi leti je Kerže mislil in delal baš nasprotno. Razlagal je v Casu razvoj v glavnem korenu kot tak kar tudi je — in prav nič se ni oziral na katoliško zafrakovanje v njihovih listih.

Zanimivo vprašanje bi zdaj bilo: iz kakšnega vzroka Kerže danes kaže nekakšno antipatijo napram pobujanju praznovanja s pozitivnimi znanstvenimi fakti, ki se očitajo v evoluciji? Ali morda Kerže danes misli, da se motil pred dvajsetimi leti, ko je tudi on pomagal pobijati praznovanje? Če ne misli tako kako bo spravi v soglasje svoje sedanje trditve z onimi iz svoje preteklosti?

In danes, ko je dejstvo razvoja življenja v liko bolj utrjeno kot je bilo pred dvajsetimi leti! Če je svobodni miselnost človek morda dvomil takrat nad resnico evolucije — ne more danes več, ako mu je še za to resnica. Zanjnih dvajsetih letih je znanost uprlovala toliko dokazov — nepobitnih dokazov! — da evolucije človeka, da čisto lahko pozabimo na Darwina in druge, ki so orali ledino na polju, razen kolikor jim hočemo biti hvalabni, ker so nam dali ključ do te velike resnice. Danes mi je vsako živo bitje živ dokaz evolucije.

Kako more biti br. Kerže tako pozabljen? In če ni pozabljen — iz kakšnih motivov se potem danes obregava nad znanstvenimi rezultati, ki jih je dolgo let sam učil? Ali misli, da so te resnice samo v njegovih rokah resnice, da drugi rokah pa niso več resnice in da Glasilo SNPJ so celo škodljive resnice? Ne verjamem, jaz tega — nekaj drugega je prišlo vmes. (Se nadaljuje jutri.)

(Dalje iz prve kolone.)

moramo gledati, da se Evropa reorganizira v federacijo svobodnih narodov."

Beneš prihaja do pametnega zaključka, katerega so dalekovidni ljudje mislili že v zadnjo svetovno vojno . . .

SLOVENSKA NARODNA PODPORNKA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno Prosveta za koristi, ter potrebno pomoč svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo Prosveti.

Novice iz starega kraja

Slovenije

Škofja Loka, 24. marca.

Trgovski potnik Lojze Svoboda in njegov vlomski pajdaš Anton Zihler sedita za zapah, medtem pa se preiskava o njih. Greh nadljuje. Oba ne priznata ničesar razen tistega, kar se jima neizpodbitno dokazuje. Trajalo bo zato še dolgo časa, preden bodo odkriti vsi njihovi pihodi. Medtem je orožništvo Primkovega privedlo v Loko Svobodo in Zihlerja. Lepo je videti, da Svoboda ni ničesar vedeti, če se čedalje bolj zgošča. V koliko so njene izjave to, ne bo pokazala bodočnost. Treba bo prijeti tudi Zihlerovo ženo. Uspelo je, da so zbrali še nekaj novih ukradenih odevi in priborov pletov in rut, blago, ki je bilo nezadržljivo. Čeprav Svoboda in Zihler nerada priznata, jima bržčas to ne bo mnogo pomagalo, kajti Zihler ima vsaka Petra, ki razkrije veliko vsemu vse, kar je v zvezi z vlomom.

Peter pravi, da se je Zihler v letu januarja zgledil pri njem doma v večernih urah. Pod izhodu je nosil večji omet. Njegov dni prej sta se namreč bila ter Zihler domeni, da je bil kupil od njega odeje in hube, če bi bile res poceni. Ker Zihler zatrdi, da bo blago res, mu je naročil, naj le kaj prinese, vprašal pa ni kje bo blago dobil. Ko je ta večer Zihler omet razgrnil, je kupil štiri velike dobre ruhe, eno veliko lažjo ruho in posteljno pregrinjalo. Zihler je že takrat Petru povedal, da je bilo blago ukradeni pri Thalerju in deluje skupno z nekim Lojzom Svobodom iz Primkovega Kranju. Rekel je, da imata ključke, da lahko odpirata zapirala vrata, ne da bi ju kdo zadel. Vlamjata, je pravil Zihler, kakor nanese, a vedno v trdnosti med 23. in 2. uro zjutraj, ker je tedaj najmanjša nevarnost zaradi psov. Thalerjevih vrst sta se bala, posebno dogo. Kakor, če je lajal pes, sta se potuhnila ali psa nagnala, a prelozila "ekskurzijo" do naslednje noči.

Tisti večer je Zihler še omenil, da ne krade samo pri Thalerju, temveč tudi drugod, in sicer pešnično, žito, oves in pa, kar je blago, tudi denar. Pred kratkim naj bi bila v lomila v hišo škofjeloškega konjača Hafnerja. Omenil so bili sicer od doma, a bila sta smola in nista ničesar našli.

Čudno avanturo je doživel vojak v Italiji, kjer je ukraden denar. Svoboda tatvina ni ostala neopažena in huda mu je predla. Menda so ga zadrževali kar z motornimi kolesi, on pa se je tačas potuhnil v travniščini, kjer je prebil cele dni. Zavedal se je, da bi ga, kakor je po pripovedovanju Peter pravil Zihler, takoj ustretili, če bi prijel. Uspelo pa mu je prestopiti mejo in zbežati k nemu. Zato se je potem potuhnil v življenje. Vsota svojih 10.000 ali morda celo 100.000 ni nikakoli malenkost. Denarja ni manjkalo, življenje je bilo po in zabavno. Svoboda je bil tudi v načrtu pohod v Nemčijo.

Ko je Zihler usodnega večera pustil Petrov dom, se je Peter odpravil z ženo, ali naj prijatelja Zihlerja orožnikom. Sporočilo sta se potem oddolila, da prijave se ne bosta naredila in da razloga, da morda dožene, kaj o nepridipravi. Peter je hotel nadalje povedati, da mu je Zihler pravil, kako morata z Lojzom na Silvestra neke vlomiti in ali odnesti železno blagajno.

Kakor je Peter izjavil, je imel viden namen, zavezo prijavitelj obtem, a imel je pomisleke zaradi tega, ker se je bal. Baje naj bi bil zagrožil Zihler svoje mamo z oveti. Ko je Peter, ki je bil do tedaj še v službi v Kranju, hotel službo v Škofji Loki, ga je Zihler posetil in ga terjal, naj mu da blago. "Ukradenega blaga ne bom plačeval," je dejal Peter. Zihler se je zaradi tega razhudil, da se posloje pa se je jezil, da je

Peter kriv, da on ni dobil službe, kakor je zaprosil, tudi v Škofji Loki. Ker je zagrožil Zihlerja svajemu svaku, da bo dejansko obračunal z njim, je to Petra toliko razburilo, da je zgrabil za nož in za sekuro. Zihler je bil namreč segel v žep in Peter je mislil, da ga bo ustrelil. Peter je tudi hotel navaliti na Zihlerja, toda sta mu to preprečili žena in mati. Da ne bi prišlo do spopada, sta ga zaprla vrhu tega v hišo.

Vse od prvih dni v marcu Peter ni imel več miru. Pošteno se je bal Zihlerja. Vedel je, da bodo v lomli in tatvine prej ali slej prišle na dan in Zihler bo najprej osumil njega, sorodnika, da ga je Zihler je živel v domnevi, da ga bo Zihler pobil, pa si zato ni upal skozi gozdnote Goraje. Baje naj bi bila tudi Zihlerova žena govorila, da bo njen mož Tone še z vsakim obračunal, kdor bi ga naznanil. Ako njemu samemu ne bi bila mogoča osveta, pa da ga bodo ubili njegovi tovariši. Nasledel se je Peter oddolil, in še to le po nagovoru enega izmed njegovih tovaršev.

Oblastvom zdaj pripada naloga, da do konca razčistijo vso zadevo. Zelo je verjetno, da se bo vrsta prizadetih še razširila. Preiskovalni organi delajo s polno paro. Zlasti je pohvalno omeniti škofjeloške orožnike, ki so pod vodstvom Maksa Osovnikarja napeli vse sile, da bi razčistili veliko afero.

TRAGIČNA USODA DVEH TRBOVELJČANOV

Trbovlje, 4. aprila. — Dne 1. aprila so v Trbovljah s pokopališča nenadno odjeknil trije zaporedni revolverski strel. Mimoidoči so osupnjeni obstali ter se zpraševali, kaj se je zgodilo. Nikdo ni mogel slutiti, da se je v tistem trenutku na pokopališču odigral zadnji čin rodbinske žalostne, katere žrtve je postal 50-letni strojnik Jakob Gajšek iz Njive. Ljudje so se zbrali v gručah, prihiti le občinski redar, ki je našel Gajška s prestreljenimi prsmi ob nagrobnem križu v smrtih mukah. Občinski zdravnik, ki je medtem tudi prišel na pokopališče, je odredil prevoz Gajška v rudniško bolnišnico, vendar je bila vsa zdravniška pomoč zaman. Po hudih mukah je Gajšek umrl v nedeljo zjutraj zaradi izkrvavitve.

Vzrok samoumora so rodbinske razprtije, ki so Gajška priirale v obup. Dne 1. aprila je zapustil svoj dom, kjer se je bil hudo sprl z domačimi in je zamisljen odšel proti pokopališču. Nekemu znanu, ki ga je srečal in vprašal, če gre pri lepem sončnem vremenu urejati svoj vrt, je odgovoril, da se odpravih k svoji gredi, ki je ena najlepših v Trbovljah. Baje se je potem še poslovil od svojih znancev v trgu ter v pomladnem svetlem dopoldnevu krenil na pokopališče. Nastavil si je samokres na desnostran ter si pogledal tri krogle v prsi.

Ozadje žalostnega čina, ki je rodbini vzelo reditelja, odkriva temne strani iz vsakdanjega življenja, ki z vsemi svojimi čustvenimi zapletljivostmi in strastmi seka prav hude moralne brazde tudi v naše delavske kroge. Na tem žalostnem primeru se najbolj kaže, da je našemu ruralju treba nuditi podvojeno prvo svetno in moralno oporo ter zlasti žensko doraščajočo mladino dvigniti na moralno višino, ki ji bo nudila dovolj odpora proti raznim zapletljivostim. Gajšek je gotovo padel kot žrtev duševnih in moralnih zapletljivosti, katerim njegova življenjska volja ni bila več kos. Bil je sicer miren, pričen mož ter pri podjetju upoštevane delavec.

Zagonetno je izginil pred dvanajsetimi meseci upokojeni zidar Miha Pirc. V začetku januarja se je odpravil v Studence pri Blancu, kjer se je udeležil pogreba Antona Janca, dobrega znanca in prijatelja. Na Studencih je prenočil ter se nameraval drugi dan vrniti v Trbovlje. Zena Helena ga je že težko pričakovala, saj ji je zla slutnja že pri odhodu zarezovala, da se utegne močno na poti pripetiti kaj hudega. In Pirc res ni bilo od nikoder, niti danes niti jutri, pa je preteklo

nekoliko dni in žena Helena se je v hudih skrbih povpraševala, kje neki Pirc gostaja toliko časa. Oddšla je sama v Studence, tam pa so ji vsi znanci izjavili, da se je Miha vrnil v Trbovlje.

Po nekoliko tednih šele je žena s poizvedovanjem ugotovila gotove podrobnosti Mihovega povratka, ki ga je morala brez dvoma zadeti med potjo smrtna nesreča. Tiste dni je bilo viharno zimsko vreme. Sava je zaradi nallvov hudo narasla. Prav tisti dan, ko se je Pirc vračal proti Blanci, so morali ustaviti prevoz s čolnom preko Save. Mož se je menda znašel v temi in vihri na poledenem bregu, kjer nikakor ni mogel priklicati čolnarja. Nekateri trdijo, da je Pirc klical do pol sedme ure, vendar se klicu ni od nikoder nikdo odzval. Domnevajo, da je Pirc postal žrtev pobesnelih savskih valov. Zena obupana jadicuje za svojim dragom, za katerega se še danes ne ve, kako in kje se je ponesrečil ter naproša vsakogar, ki bi mu bilo kaj znano o njenem možu Mihi, naj to sporoči ali orožništvu ali pa njej na naslov: Pirc Helena, Trbovlje-Posetje. Miha Pirc je bil star 61 let, srednje, močne postave, nosil je novo sivo obleko, rjav klobuk, debelo, temno, kratko zimsko suknjo in črne čevlje. Pri sebi je imel srebrno žepno uro, molitvenik in 100 dinarjev v usnjeni denarnici.

Novice iz Dolenjskih Toplic. Dolenjske Toplice, 4. aprila. — Kopališča uprava, ki je v tekočem letu zopet v rokah najemnice gđe. Ane Sitarjeve, je že pričela s pripravljanjem za bližajočo se kopališko sezono. Kopališki dom bo na zunaj in znotraj povsem na sveže popravljen in preslikan ter se bodo izvršila tudi druga nujna popravila, tako da bodo do otvoritve sezone odstranjene vse pomanjkljivosti.

Cesta Straža-Toplice ne dela časti niti zdravilišču, niti cestnemu odboru. Zaradi vlage je v strmini popustila skarpa. Ta del ceste je s pregrajo zaprt in tako je že itak mnogo preozka cesta še bolj zožena, tako da je srečanje dveh voz tu povsem nemogoče. Čeprav traja to stanje že delj časa, vendar se še ni našla prilika, da bi to nujno delo popravili. Ta cesta je menda res zadnja in najbolj zapuščen v okraju. Ob prometni cesti in poti v park je majhna drevesnica, ki je ostala do zadnjega časa nezagrajena. V drevesnici je zajec v snegu prav temeljito opravil svoje delo na mladih drevesih ter jih malone vse ogolodil. Nato šele so drevesnice zgradili. Toda ograja sama je slabo in grdo postavljena. Ker se s 1. majem prične kopališka sezona, je treba pač začeti, da se ograja popravi. Tudi ogolodano drevo ne kaže priporočljivega. Če je drevesnica last sadjarskega društva, bo pač treba ogolodano drevo odstraniti, ali precepiti, v kolikor je to še mogoče.

Stavka čistilcev oblek v New Yorku. New York. — Čez tri tisoč čistilcev oblek je zastavkalo po polomu pogajanj glede sklenitve nove pogodbe. Delavci so zahtevali zvišanje mezd za 15 odstotkov in skrajšanje delovnega tedna na 40 ur, kar pa so delodajalci odklonili, naker je unija odklinala stavko.

Policija zaščitila pikete. Chicago, 19. apr. — Piktirajoče trgovine Hermana Wadlerja, 3520 So. Cicero ave., se vrši pod policijsko zaščito. Ta je bila odrejena potem ko je neki uslužbenec obstrelil Harryja Thiema, uradnika unije, ki je oklicala stavko. Uslužbenec je bil aretiran in obtožen napada s smrtnim orožjem.

Različno. "Pri nas moramo ravnati z našo vzgojiteljico tako, kakor bi spadala k naši družini." "Oh, pri nas pa tega ne smemo. Z njo moramo biti zelo vljudni."

Vprašanje. "Stric, kaj se pa to pravi: ko zla ustreli?" "Veš, Janec, to je pa tako: če lovec na primer meri na kozla, pa ga zgreši ... kozla ustreli!"

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

čitatelj, ker s tem se širi izobrazba, ki je ljudstvu tako potrebna.

Revija Cankarjev Glasnik je bila ustanovljena v ta namen. Njen urednik je Etbin Kristan, eden najspodobnejših literatov med nami v Ameriki, katerega lahko prištevamo tudi k odličnim socialnim znanstvenikom. On čuti, da je delovnemu ljudstvu potrebna izobrazba, da si z njeno pomočjo izboljša svoj življenjski položaj.

Nagrade, ki so določene za pridne agitatorje, so bile že večkrat priobčene in jih ni potreba ponovno omenjati. Vsakdo si jih je že lahko zapomnil. Glavno je, da agitirate naprej. Čim več naročnikov boste dobili, tem večja bo nagrada. Kdor pa že ima tak predmet, bo dobil nagrado v gotovini. Na drugi strani pa boste napravili veliko in koristno delo, ko boste razširili to podučno znanstveno revijo. Ljudem priporocamo, ko vas zastopnik obišče, da si jo naročite, če vam je le količikaj mogoče; če ne morete za vse leto, pa za pol ali četrt leta.

Ako človek ne čita in se ne zanaša za dogodke in izobrazbo, je bolj podoben divjaku ko človeku. In taki ljudje so zelo nevarni človeški družbi. Sami pogledite, kaj se godi sedaj po Evropi. Vse to je podvigost od zadnje svetovne vojne. Med vojno so bili otroci večinoma brez vsake šole, gotovo pa brez vsake prave in zdrave vzgoje. Vse to je ustvarilo Hitlerja in Mussolinija in njune hlapce, pred katerimi danes trepete vsa svet. Torej apeliramo še enkrat na vas, da si naročite Cankarjev Glasnik, se učite in delujete, da nas v Ameriki ne zadene slična usoda kakor jih je zadela v starem kraju.

V nedeljo dne 30. aprila ob 8. popoldne pa vsi na koncert in proslavo Prvega maja os. pevskega zbora Zarje in soc. kluba 27, ki se vrši v SND na St. Clairju. John Krebel, 5.

Zgodba iz burnih dni. Imperial, Pa. — Dotaknila se bom dogodkov iz leta 1914 in poznejših v Westmorelandu in Hostetterju, Pa., kjer je bilo tista leta mnogo Slovencev. V Hostetterju sem živel devet let in pet mesecev.

Leta 1914 se je pri Frickovi kompaniji slabo delalo. Takrat ni bilo unije v Westmorelandu, bilo je vse povsod "openšap". Moj mož je delal v premošnjiku v Hostetterju 7 let in 5 mesecev. Leta 1915, ko so pričela prihajati večja vojna naročila iz Evrope, se je začelo delati vsak dan. Delali so kot živina, tudi po 16 ur na dan in zaslužili malo. Mogoče so ljudje, ki ne vedo, kaj je "openšap". To se pravi, da delaj, dokler ne omagaš od teškega dela.

Takrat nismo vedeli, kaj pomeni unija. Ko sem hodila v cerkev, je poljski župnik izmolil par očenašev in mi za njim, da ne bi prišlo do unije v tistih rovi, ki so tako dobro obratovali. Bil je leta 1915, ko je župnik pričel z akcijo za zgradnjo nove cerkve. Župnik je res začel kolektirati. Šel je od hiše do hiše in sehtal za novo cerkev. Prišel je tudi v moj dom in zahteval \$25. Nisem mu jih dala, ker jih tudi nisem imela. Odšel je zelo nejevoljen.

Leta 1916, 26. novembra, je bila proslava ali žegnanje nove cerkve. Župnik je povabil vsa društva, naj se udeležijo te slavnosti z zastavami. In res so se udeležila mnoga društva, kakor tudi člani društva 318 SNPJ. In kaj je napravil poljski župnik? Rekel je, da ne mara tiste zastave v cerkvi; katero so prinesli člani društva SNPJ. Denar pa so kolektirali za novo cerkev med člani SNPJ. V tisto novo cerkev nisem dosti hodila, ker sem imela male otroke.

Leta 1915 so ustanovili društvo Antona Padovanskega KSKJ. Tudi jaz sem bila članica tega društva z družino vreden. Nije sem proti tej organizaciji, samo tistih pravil nisem marala, ker smo morali dati pri župniku štempljati velikonočne listke. Ko sem šla do tistega župnika, da jih je štempljal, me ni vprašal, če sem bila pri spovedi, marveč le če imam dolar. Taka je bila moja in mojega soproga velika nočna spoved.

Ko se je začelo bolj slabo de-

Grupa ljudi čita napis o potrebi vojne pripravljenosti na poslopju banke v Londonu.

lati v tistem rovu v Hostetterju, je šel moj mož za delom k rovu Gimas (?) No. 20. Delo je dobil in tudi stanovanje. Preselili smo se tja in dobili tam več slovenskih družin. To je bilo leta 1921.

Leta 1922 so prišli v okraj Westmoreland organizatorji U. M. W. of A. Rudarji so se res organizirali 100%. Ko smo bili na štrajku pet mesecev, smo doživeli mnogo neprijetnih ur. Kompanije so hitro najele svoje birirce, ki so nas nadlegovali. Vsako jutro so klicali na delo, toda brez uspeha. Na vrata niso trkali z roko, marveč s krepelci, a katerimi so ustrašovali delavce. Naj omenim, da sem imela takrat že pet otrok; najstarejši je bil star sedem, najmlajši pa tri leta.

Nikdar ne bom pozabila, koliko sem prestala tistega leta. Bili smo iztirani iz kompanijskih hiš. Jaz in moj sinček sva se močno prehladila. O tej stvari bi lahko mnogo pisala, toda omenila bom le nekega rojaka, ki je živel v Hostetterju in imel na stanovanju mnogo Slovencev. Kompanijski birirč so ga nagovarjali, naj gredo delati on in njegovi boardarji. On je odklonil. Rekel je, da ne bo šel nihče. Obljubili so mu lepo vsoto denarja, če nagovori svoje stanovalce, da se vrnejo na delo. Tudi to je odklonil. Ko so videli, da ga ne morejo pregovoriti, so ga pretepli in dali aretirati. Ta rojak je bil Majk Tratar, ki zdaj živi z družino v Detroitu. Ako bo čital te vrstice, ga prosim, da bi nam kaj pisal. Jaz bi mu rada pisala, pa nimam naslova.

Čitateljem je večinoma znano, da je bil naš štrajk na koksovem polju leta 1922 izgubljen. Mnogi smo se izselili iz Westmorelanda. Največ nas je šlo tja, kjer so bile unijske majne. Mi smo se preselili v Imperial. Večkrat mi pridejo na misel rojaki, s katerimi smo živeli v Westmorelandu. Ravno sedaj je zopet rudarski štrajk, ker družbe nečesto podpisati, kar unija zahteva. Ali danes je vse drugače, vse mirno.

Ravno danes, ko to pišem, sem čitala v Prosveti dopis Antona Jankoviča iz Clevelanda, člana društva 147 in dolgoletnega zastopnika delavskih listov. Omenja, da sem bila pred 20 leti huda na njan. Na tem mestu ga prosim, naj opravi moji tedanji nemnosti. Priznanje dam vsem zastopnikom širom Amerike za njihov trud pri širjenju delavskih listov. To ni lahko delo. Priznam in verjamem, da so zastopniki imeli in še imajo mnogo neprijetnih ur med onimi rojaki, ki so takih misli kakor sem bila jaz pred 20 leti.

Tistikrat so imeli člani društva 318 SNPJ že svojo dvorano v Pipetownu. V njej so se vsilile seje in unijski shodi. Ko nam niso mogli drugega storiti, so neko noč namazali napis na dvorani s kolomazom. Narediti smo morali dati drugo tablo z napisom SNPJ. Dvorano so člani strazili vsako noč, dokler je bil štrajk. Pri dr. 318 je bil tudi moj mož, ki je potem s prestopnim listom postal član tukajšnjega društva 106. Katoliško jednoto smo pustili in pristopili v društvo SNPJ. Danes šteje družina Gorenc pet članov v odraslem in tri v mladinskem oddelku jednote. In tudi smo ponosni, da smo člani take organizacije kot je SNPJ.

Omeniti želim, da sem bila obveščena pismeno, naj povem svoje deklislo ime. Moje ime je bilo Ana Zobeč, doma iz vasi Ravne, po domače Plavčeva. V Kan-

Problemi priseljence

Sam je zakonito prišel, oče pa nepostavno

Vprašanje: Prišel sem v Združene države meseca julija 1924 skupaj s svojo materjo, oba kot zakonita priseljence. Moj oče je bil že tukaj, pa je prišel nepostavno kot mornar l. 1923. Sedaj sem 21 let star. Ali morem postati ameriški državljani?

Odgovor: Ako je bil vaš prihod l. 1924 zakonit, ni nikakega razloga, zakaj bi ne zaprosili za naturalizacijo. Okoliščina, da vaš oče ni državljani in se ne nahaja pravilno v tej deželi, nima nikakega pomena, kar se tiče vaše naturalizacije.

Rad bi pospešil naturalizacijsko postopanje

Vprašanje: Živim v tej deželi že od l. 1908, ali še le sedaj sem se odločil postati ameriški državljani. Moj prvi papir je že pet let star. Vložil sem prošnjo za drugi papir, pa bi rad, da bi me kmalu poklicali na izpit, da se tako pospeši moja naturalizacija. Utegnem namreč izgubiti službo, ako kmalu ne dobim državlanskega papirja. Kako naj pospešim to stvar?

Odgovor: V mestu New Yorku mora prosilec čakati 6 do 8 mesecev po prošnji, dokler ga pokličejo k izpitu. Po tem izpitu pa morate čakati še 90 dni, predno vas pokličejo h končnemu zaslišanju in vam izročijo drugi papir. Boste precej srečni, ako postanete ameriški državljani leto dni po vložitvi predhodne prošnje. Pospešiti stvar pa se ne da. Vsakdo mora čakati na vrsto in prosilec je mnogo. Razlog, da morate takoj dobiti naturalizacijsko spričevalo, kajti drugače izgubite službo, ne bo prav nič pomagal z naturalizacijsko oblastjo, zlasti ne v vašem slučaju, ko bi se bili lahko pobrigrili za naturalizacijo pred dolgimi leti.

Nedržavljani in WPA

Vprašanje: Opazil sem, da je bilo mnogo nedržavljanov odpuščenih od služb WPA, čim je predsednik imenoval novega upravitelja WPA. Kako more on opravičiti odpusčenje ljudi, ki so očetje družine?

Odgovor: Odpustitev vseh inozemcev od služb WPA je postala obvezna vsled zakona, sprejetejega od kongresa, po katerem se denar, dovoljen za WPA, ne sme uporabljati za plače ali mezde nedržavljanom.

Deklarant je še inozemec

Vprašanje: Vzel sem prvi papir, ali valed nezaposlenosti se nameravam povrniti v stari kraj. Ali sem jaz izgubil svoje staro državljanstvo? Ali bom imel kakšno sitnost radi odhoda iz Amerike?

Odgovor: Prvi papir vas ni še naredil za ameriškega državljana in zato vam ni odvzel starega državljanstva. Vi niste še zaprisegli zvestobe Združenim državam in imate pravico premisliti se. Da li vam bo stara domovina dovolila povratek, je odvisno od tega, da li vam njihov konzul izda pasport. Ameriška oblast vam gotovo ne bo zabranila, ako hočete oditi.

Podaljšanje začasnega bivanja

Vprašanje: Bil sem skupaj s svojo ženo pripučen v Združene države na začasnem obisku, rada pa nas Cityju imam dva bratrance, Jožeta in Franka Kovača. Anna Gorenc, 106.

bi dalje tukaj ostala s ozirom na svetovno razstavo. Kje naj zaprosim za podaljšanje? Ali mora moja žena posebej zaprositi?

Odgovor: Za prošnjo te vrste služi posebna tiskovina Form 639, ki se naziva "Application to extend time of temporary stay". Lahko dobiti tiskovino od vsake priseljeniške postaje. Priporoča se posebna prošnja za vsakega priseljeniškega postaja. Prošnjo naj se pošlje priseljeniškemu komisarju onega pristaniša, kamor ste prišli. Vaš pasport mora biti veljaven vsaj za šestdeset dni čez dan, do katerega hočete nadalje ostati tukaj. Ako imate tak potni list, ne boste bržkone imeli nikake težave dobiti podaljšanja.

Zakonite obresti

Vprašanje: Ali imamo zakone v Ameriki, ki omejujejo obrestno mero?

Odgovor: Vsaka država je ustanovila zakonito mero obresti na posojila in nekatere države imajo posebne zakone, ki omejujejo obrestno mero na mala posojila. Zakonita obrestna mera je po navadi 6 odstotkov, nekeje pa tudi 7 ali 8 odstotkov na leto. Večina držav pa izrecno izveza nekatere vrste posojilnic. Tako smejo v mnogih državah industrialne banke, kreditne unije in stavbena posojilna društva saračunati za posojila eden do dve in pol odstotka na mesec. —FLIS.

Ženske grupe apelirajo na kongres

Revizija nevtralnostnega zakona

Washington, D. C. — Voditeljice šestih ženskih organizacij so apelirale na kongres, naj amandira nevtralnostni zakon. Ženski delegaciji, ki je nastopila pred senatnim odsekom za sultanje zadeve, je načelovala Louis Wright iz Chicaga, članica eksekutivnega odbora Splošne lige volilk.

"Nevtralnostna politika, ki naj jo osvoji ameriška vlada, naj bi bila dovolj elastična, da bo odgovarjala in ustrezala pogojem in razvoju položaja," je rekla Wright. "Ta naj v prvi vrsti ščiti ameriške interese, ne pa interesov drugih držav. Sedanjí nevtralnostni zakon ne dopušča diskriminacij in je v prilog a agresorjem ter v škodo žrtvam a agresije. To dejstvo je bilo demonstrirano v španski civilni vojni in kitajsko-japonski vojni. Amerika se je v obeh primerih proti svoji volji postavila na stran agresorjev."

Wright je govorila v imenu svoje organizacije kakor tudi v imenu Splošne federacije ženskih klubov in Ženske zveze strokovnih unij. Poudarjala je, da mora Amerika osvojiti v odnosaiah z drugimi državami politiko, ki bo demonstrirala, da je Amerika na strani držav, ki se držijo provizij sklenjenih pogodb, ne pa na strani onih, ki jih kršijo.

William R. Castle, državni podtajnik v Hooverji administraciji, je dejal pred senatnim odsekom, da država, ki ji preti nevarnost napada a strani Nemčije, je sovjetska Rusija. V obeh vlada diktatura, zato bi morala biti Amerika nevtralna, ako se bosta Rusija in Nemčija zapletli v vojno.

Maksim Gorkij

V devetem, desetem letu sem bil, ko sem spoznal prvega sovražnika. Ime mu je bilo Vaska Ključarev. Istih let sva bila, le da je bil njegov oče čudno močan in borben, pri tem pa tudi koščen in okreten kakor riba. Kadar sva se srečala, sva se stopala. Tepla sva se do krvi in solza. Jokala pa se nisva od bolečin, ne, samo zaradi onemoglosti jeze, ker nihče izmed naju ni mogel zmagati. In v solzah sva se vselej ločila — da sva se drugič spet dobila in nadaljevala boj, ki ni poznal miru.

Jaz sem na primer čisto zimo premišljal, kako bom pomlad Vasko prematil in ga prisilil, da mi bo zmagal priznal. Seveda je isto mislil tudi on. Sovražila sva drug drugega, strašno sovražila, tako hudo, kakor morejo samo otroci sovražiti.

Na Veliko nedeljo sem srečal Ključareva v Prijadilinski ulici, ki je znana po svoji umazanosti in večnih mlakah, kjer je po pripovedovanju ljudi že pred davnimi leti utonil celo neki konj. Na eni strani ulice so se vlekle vrtnice ograje, na drugi pa so bile kakor na vrhovi nabrane nizke, borne koče. Samo po majhnih lesenih mostičkih si mogel priti do njih. Na takem mostu sem se srečal s Ključarevim.

Hotel je planiti name, toda nesreča je hotela, da ga je zaneslo. Padel je v blato in se do komolcev zaril v blato in umazanijo.

Pomagal sem mu, da je vstal. Preplašeno so mu vzdrhtele ustnice. Potem je s kislim namasom pogledal svoje rokave in dejal: "Tepen bom."

"Mislil si?"

"Vem!" je odvrnil in zastokal. "Ali tebe kdo doma tepe?" me je vprašal.

"Oče."

In spomnil sem se, da znajo očetje sploh dobro tepiti. Vendar sem ga hotel pomiriti: "Poslušaj! Zdaj je Velika noč! Morda pojde brez palice."

Ključarev je obupano odkimal. Tedaj sem se mu ponudil, da mu srajco operem.

Ko se je siva barva izpremenila v rumeno, je bilo rekel:

"Pusti jo! Vidi se, da je umazana."

Po dolgem prepričanju sva se odločila, da jo posušiva. Takrat sem že kadil. Kadil sem imenitne "perzijske" cigarete (deset za kopejko), v žepu pa sem imel tudi vžgalice. V neki stari, zapušteni kovačnici sva zakurila.

Sušila sva srajco. Molčala sva. O čem naj se dva sovražnika pogovarjata? Od dima je srajca počnela. Na dveh koncih je tudi pregorela. Na rokavi samo malo, na hrbtu pa se je pokazala velika luknja. To je bilo že smešno. Začela sva se smejati, čeprav nama smeh ni prihajal od srca. S težavo si je Ključarev naposled natanknil srajco, ki je bila že vlažna. Pri tem se je še namazal s sajami po licih in po bradi. Potem mi je suho rekel:

Grob na gričku

Gustav Strniša

Na nizkem griču leži, nad njim rase bela breza in šumi s svojimi drobnimi listi.

Nihče ne ve za tak grob kak razen nje in njega, ki ga je pač že jozabil, saj je odšel v veliko mesto, kjer se je oženil, in ni od tedaj slišal o njem.

Bedna Milka!

Pred leti je bilo. Prišel je v vas lep in ponosen. Takoj ji je ugal. Znal si je osvojiti njeno srce. Bila je neizkušena in se je zaljubila vanj. Sama ni vedela, kdaj se mu je vdala in kdaj je postala mati.

Ko se je zavedla, je vztrepetala, a on je odšel daleč za vedno.

Njegova usta so lagala, da se vrne, a njegove lepe oči niso moge lagati, saj je v njih videla, da ne sijejo več tako ljubeče kakor nekdanj, ko se ji je zdelo, da zre v njih kakor v zrcalo svojo in njegovo dušo večno združeno v opojni ljubezni.

Kadar so fantje peli na vasi, je bila vsa žalostna. Njega ni bilo več med njimi, a njen rožmarin je bil odtrgan in steptan. Stala je pri oknu in poslušala v noč. Luna je prijazno sijala in se ji smejala. Ona se je spomnila, kako sta hodila v mesečini, kako je sanjala na luninih mlačnih valovih in plavala v omami ljubezni v pozabljenju.

Zdaj je pa nosila dete pod srcem in grenkoba v duši. Sama je ostala, vsi jo bodo prezirali: "Seveda! Perična jo je morala stekniti! Vedno si je domikljala, da je najlepša in najpametnejša!"

Njeno visoko, vitko telo je vztrepetalo, lepo oblikovana črnolasa glavička se je sklonila in se naslonila na polknico, a iz temnih, globokih oči so ji vrele solze.

Pričakovala je dete in se bala. Pa ji sreča materinstva ni bila usojena. Dete je bilo prezgodaj.

"Zdaj pojdem domov. Danes se ne bova tepla."

Šel sem. Hudo mi je bilo — zaradi njega. Na častno besedo — ta dan bi bil z veseljem nastavljal svoj hrbet pod palico njegovega očeta.

Cez nekaj dni sem spet srečal svojega sovražnika in ga vprašal:

"Ali je palica pala?"

"Kaj te briga?" je vzkliknil in stisnil pesti.

"Nikar ne besedi. Rajši se pripravi na boj." Sodim, da sva se tisti dan borila najbolj zagrizen: In spet brez odločitve. Ključarev se je bil naslonil na zid in si brisal kri, ki mu je kar curčila iz nosa.

"Močnejši si postal!" mi je rekel.

"Tudi ti!" sem mu odgovoril.

Izpod desnega očesa mi je kapljala kri, pa tudi spodnjo ustnico sem imel preklano.

Po teh besedah sva se razšla. Nisva čutila samo zavisti, ampak tudi nekakšno medsebojno spoštovanje. To je bilo podzavestno prepričanje, da nisva samo sovražnika, ampak tudi mojstra. Pretepala sva se še dvakrat ali trikrat in nikoli nisva mogla dognati, kdo je zmagoval in kdo premaganec. Morda samo zato, ker se po pretepu nisva nikoli pogovarjala in sva rajši zamolčala, kdo je bolj trpel.

Augusta meseca, po dveh deževnih dneh, sem ga srečal za hišo v Bolevski ulici. Sedel je na neki polomljeni ograji in gledal v tla. Ko je dvignil glavo, sem videl, da so mu črte zatekle.

"Danes se pa ne bom pretepal!" je dejal.

"Ali se me bojiš?" sem ga vprašal. Razdražiti sem ga hotel.

Začuden me je pogledal.

"Sestra mi je umrla!" je odvrnil. "To bi ne bilo tako hudo — na prsih je bila bolna — pa je še nekaj hujšega. V kadetnico me bodo poslali."

Zame ni bilo razlike med ogromnim poslopjem v Kremlju, ki so mu rekli kadetnica, in veliko mračno zgradbo, ki so jo imenovali kaznilnica. Samo da je bila kadetnica belo ometana, kaznilnica pa z neko, za oko neprijetno rumeno barvo. Vsa velika poslopja so se zdela takrat meni, črvičku, sovražnika. Zdelo se mi je, da se skriva v njih neka praznina, ki nam izpije oči.

Hudo mi je bilo za prijateljem, ki ga bodo zdaj zaprli v to praznino. Sedel sem k njemu in mu rekel:

"Zakaj ne uideš? Zbeži!"

Tedaj mi je prvič v življenju pomolil roko. Tisto malo, bojveto pest, ki sem jo tolikokrat občutil na svojem hrbtu.

"Zbogom, prijatelj!" mi je tiho dejal in pogledal nekam daleč stran.

Opazil sem, da mu drhte ustnice. Tako me je prišlo, da mu še "zbogom" nisem mogel reči. Naposled sem mu vendarle rekel. Dolgo, zelo dolgo sem gledal za njim. Gledal sem, kako odhaja moj najhujši sovražnik počasi, brez volje, kako leze po blatni, polzki stezi.

Dolgo mi je bilo življenje puho in prazno, ker nisem imel — sovražnika.

Ker vse je v ljudeh in ničesar ni brez njih.

(Prevel B. R.)

Prvo in zadnje poglavje Katine mladosti

Ema Deisingerjeva

I.

Kata je svirala.

Svirala je na gosli in nastopala pri plesih in na koncertih. Niste še slišali njenih gosli? Svoje hrepenenje, svojo bol, težnjo, nade, svoje solze je prelila v strune svojih gosli, da so pele v dolgih zimskih večerih, ko hrepenimo za pomladnim solncem in zelenjem, kakor godba daljnih zvezd, mimo katerih hito vekovi, pevajoč jim svoj večnostni pozdrav.

Pesem je vrela iz strun kot vesoljni razgovor vseh duš, ujetih dolga tisočletja v noči molčanja, da so zagoreli zopet pravadni sveti plameni večne ljubavi, ki ne pozna spon časa in prostora. Opojnost nesmrtnosti je zavela skozi srce, ki je odprlo v neutušnem hrepenenju, zajeti vase vsa bogastva neznanih bregov in lesov. V teh dragocenih hipih se je zdela vsa ogromna bol človeka kot veličasten, dehteč cvet, ki je ujel v svoj kelih vse dišave senc in mrakov.

Taka je bila pesem, ki jo je izvajljala Kata svojim goslim, polna skrivnosti in razodetja, polna solca in sanj, en sam visok sloves lepote. Vsakdo, ki jo je čul, je začutil iz vsakega zvoka vsak še tako skritiven smehljaj Katine duše, začutil, da mu je v njeno pesmijo prišlo nekaj novega, lepega v njegovo življenje.

Dvignila se je nekoč iz množice poslušalcev temna postava. V frak oblečen rejen gospod se ji je dostojanstveno priklonil in se ji predstavil kot ravnatelj Florin. Vneto ji je prigovarjal naj gre z njim v tujino, kjer bi v gledališču zaslužila lepe vaote. Slikal ji je glavo in čast ter bogastvo, ki ji bo pripadlo.

Kako jo je prevzel privid slave, ki ji ga je pričaral z blaščeci besedami ravnatelj Florin. Bojevala je v srcu težek boj, predan se je odločila iti v tujino.

Ko je poslednjič igrala med svojimi poslušalci, je s toliko ljubeznijo vodila lok po strunah, da je privrela iz njih tako nežna, ljubeča pesem, da so poslušalci tiho ihteli predse. Pesem je napolnila srca in duše, prelomila se je sovraštvo v srcu — trpljenje se je poklonilo moči ljubezni, obrzi so se izjasnili in solnce nežnosti je lilo v trpeče, preizkušane duše.

Bledica na Katinem obrazu postaja vedno očitnejša, notranji nemir rase, v očeh ji gori vprašanje, ki ga ji je zastavila zla slutnja.

Ko je odsvirala, je stopil k njej njen oboževatelj, študent Tone, ji zahvalno poljubil roko in jecjal: "Pri vsem trpljenju, Kata, sem srečen, samo da čujem pesem tvojih gosli."

Oba sta za hip obstala, molče zrla drug v drugega, kakor da je izginil okoli njiju ves svet. Dve mladi sri sta koprneli kakor slavec v jasne višave, dve mladi sri sta peli najkrajše pesem ljubezni, dve mladi sri sta sanjali o brezmejni sreči, dodeljeni jima iz nebes, dve mladi sri sta se razcveteli v razkošje žgoče, svetle luči, brez senc, dve mladi

Hipoma obstane. Zazdi se mu, da je izgrešil pot, pa sam ne ve, saj se je preveč zamislil, a pred seboj ne vidi niti za korak.

Tedaj zagleda drobno iskrico. "Za njo pojdem!" zasepeče in se ji počasi bliža. In ko pride bliže, spozna nizki griček in brezo na njem. Sklone se in solze mu privro iz oči:

"Milka! Milka odpusti!"

Ona sedi pri oknu in sanja. Ko začuje njegov klic vztrepetala. Bledica je izpreletila in razburjena stopi pred vrata. Tresoč je njen glas, ko vpraša:

"Kdo je?"

Malo nato že stoji on pred nje in ji nudi roko v pozdrav: "Odpusti mi! Nisem si upal k tebi. Hotel sem v sosednjo vas k sorodnikom. Pa me je pripeljala lučka in mi pokazala, kje moram hoditi."

"Dušica najinega deteta te je privledla nazaj!" je zaihtela Milka.

"Torej mi odpusčaš?"

Njegove krepke roke so jo objele in niso izpušile nikoli več.

sri sta se strnili v samosvoj svet.

Jutrnja zarja je že poljubljala biserne meglice, ko sta se prebudila iz omamnosti prve ljubezni. Te kratke ure so bile za nju nepozabna dragotina.

Kata je imela samo vanj uprte svoje rosne oči. Borila se je s solzami, dasi se je v njenem pogledu odražala vdanost, ki jo rodi samo neizmerna ljubezen.

Cez nekaj dni je Kata odpotovala. Sla je na pot, ki jo je vedla globoko v življenje.

II.

Minilo je nekaj let. Vsaka sled za njo je izginila. Zaman jo je skal Tone križem sveta. Kamor koli, na katerokoli gledališče se je pisмено obrnil, povsod je dobil obvestilo: neznana! Slučaj je hotel, da jo je končno vendarle našel. Ugledal jo je v nekem potujočem cirkusu, jahajočo na konju. Svojim očem ni mogel verjeti, božje, kako se je izpremenila. Proti volji se mu je izvil iz prsi prestrašen krik: "Kata!" Ona se je ozrla, prepoznala ga je, robecem mu je dala znamenje. Nestrpno je čakal konca predstave. Čakal jo je pred cirkusnim vozom, kjer je stanovala ozikoma kamor so zahajale cirkusne igralke, da se preoblečejo. Srce mu je močno tolko, v glavi mu je šumelo. Tako silno je hrepenel po njej vsa ta leta, tako jo je v svoji obožujoči ljubezni iskal povsod — končno jo je našel v tem vrtincu, v tej pisani družbi.

"Kata", je jokalo iz njega, "Kata, zakaj si raztrgala z mojimi očenič lepimi sanji, s katerimi sem te ovijal v prepričanju, da je najdem v slavi in lepoti." Z trutenimi koraki se je bližala Kata. Obstala je pred njim, mirna in mrzla. Tone je strmel vanjo z izrazom začudenja nad toliko izpremembo. V slepi žeji se je pogrnal za slavo in bogastvom, zdaj pa jo je srečal tako oboževano, z brazdami starosti in prekokanih noči pod očmi. Okrog ust je zaslepla bolest svoje nemile črte, vse njene nekoč tako nežne poteze na licu so se izostriale v trde črte in postale odurne.

Kata je molčala, v njenih očeh se je menjavala zdaj mržnja do sveta in obup, zdaj resignacija in otopelost. Prvi je izpregovoril Tone: "Kata, nisem slutil, kaj se je godilo s teboj, iskal sem te povsod, nikakega poročila nisem dobil od tebe, razen tistege prvega po tvojemu odhodu v Berlin." Brez volje, brez zanosa, kakor strit list, je skomignila Kata z rameni. Vsa njena nekdanja lepota je popolnoma ugasnila, da ni ostalo sledu nekdanje njene prirčne nežnosti, ki ga je tako osvajala. Pred njim je stala žena s svojo nemo bolečino, tuja in nedostopna, kakor kip brez življenja in volje. Neznana trpkost ga je vsega prešinila. Ni se mogel več brzditi. Bolelo ga je do slehernega vlakenca to bridko svidenje, to težko razočaranje. Kaj bi dal, da bi šel ta kelih razočaranja mimo njega, da bi je do svoje smrti gledal v tisti luči, v kakršni jo je gledal tedaj, ko je igrala ... Umrl bi v svojem hrepenenju po njej, bila bi njegova daljna sanja, ki bi ga spremljala tudi v grob.

Kata se je zdrnila, trpek nasmehe je zatrepal okoli usten, razumela je bolest, ki preveva Tonetovo srce, in uvidela je, da bi bilo najbolje, ako se hitro poslovili. "Čemu vse to, čemu naj bi ga njena slika tako bridko ranila?"

Pomolila mu je roko in tiho šepnila: "Iti moram, zdravstvuj!"

Šele sedaj se je Tone iztreznili: sram ga je postalo svoje predlitne bolesti, porojene iz tolike ljubezni do nje. Prijel je za ponudeno roko in jo krepko stisnil, kakor da bi ne bilo nič med njima, kar bi ju odbijalo. Ni izustil roke, vedel je Kato mimo električnih luči parka, mimo tihih dreves, ki so že izgubila svoje liste, ki je hreščalo na tleh. Ob svetilki sta nekoliko postala. Še bolj jasno je videl Tone, kako prepadena je Kata, mrka senca nekdanje Kate. Izginila je vsa lepota z nje, kakor se osuje cvetje jeseni. Tudi Kato je obšla tegoba, gorka jesenska noč jo je prevzela, ko se je naslanjala na roko svojega nekdanjega ljubljence. Preveč je pretrpela, da bi mogla sedaj prositi za ljubezen. Njeno srce je ubito, kaplje krvi ni več v njem. Kakor da bi bila dolžna to pojasniti Tonetu, videč njegovo borbo in bolest, je zaječala skrušen: "Ti ne veš, koliko sem trpela. Najprej tisti ravnatelj Florin, ki me je spe-

ljal v Berlin v variete, a ne v gledališče, potem tisto življenje v varietetu, da mi je pokalo srce od bridkosti in sramu. Prej bi si odsekala roko, kakor bi sporočila domov to sramotno življenje. Potem je prišlo, da sem se potikala okrog brez strehe in cilja. Navsezadnje, ko sem bila že na kraju obupa, se me je usmilil vodja te družbe. Z njim živim sedaj in delam atrakcije. Ne bojim se smrti, mirno tvegam življenje. Zame ni ničesar več. Še spomin na nekdanje najino srečanje je ugašil v meni. Trudna sem in iz utrujenosti se igram z življenjem, ki ga tako mrzim.

Tone ni vedel, komu je težje pri srcu, njej, ki jo je življenje tako prevarilo za njeno srečo, ali njemu. Očitno je stopal ob njej, molčal je, da bi je ne ranil s svojo besedo. Vse je prepozno, ne more ji več pomagati. Nagnila se je Kata ob soju čestne svetilke k njemu in videla mračno, misel v njegovih očeh.

"Hitro naj se konča to svidenje", je prosila v svojem srcu. Preveč je iztrpčena njena duša, da bi mogla prenesti še eno samo kapljico pomilovanja. Vse je samo grenkoba, strašna, pekoča grenkoba ... Izmuznila se mu je iz rok in brez slovesa odšla. "Čemu, čemu vse to," si je tiho govorila. Molči pokrajina, molči njeno ubito srce, zakaj njeno oko se je zagledalo v tišino brezčarja. Zaželela si je bolj ko kdaj poprej pokoja, pozabljenja, kjer molči vsaka misel, vsaka želja.

"Ne domov — v cirkuski voz, ne, ne ..." si je govorila. Strah jo je bilo pred temi brezsmiselnimi burkami, odvratno ji je bilo to neprestano igrkanje z lastnim življenjem. Ta odvratnost je bila še edini resnični izraz življenja nje.

Naslonila se je na bližnje deblo drevesa kakor ptička, ki obnemore na svojem potu. Še morda komaj dominuten boj, ki ga je Kata bila v svojem srcu, ko jo je noga kakor sama od sebe zanesla proti neki. Odločena je bila.

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpišite svoj list!

V JUGOSLAVIJO

Vi potujete naglo in prijetno na naših priključnih parnikih:

BREMEN • EUROPA

COLUMBUS

NEW YORK • HAMBURG

HANSA • DEUTSCHLAND

Izberne telegrafne stacije ob Cherbourgu, Bremen ali Hamburgu

POVABITE SORODNIKE V EVROPI, NAJ VAS OBIŠČEJO V AMERIKI

Posredno ali direktno na vojnino iz Evrope med 25. junijem in 23. julijem za štiridesetno bivanje v Ameriki

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL.

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto pri pristiže eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani že plačajo pri anketah \$1.20 na tednik, se jim to pristiže k naročnini. Torej sedaj ni vrzoka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Čena listu Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Ciceru in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 6.00
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 4.50
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 3.00
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 1.50
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.20
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skopno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)..... Čl. družine \$.....

3)..... Čl. družine \$.....

4)..... Čl. družine \$.....

5)..... Čl. družine \$.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....